

MUSIIKINTUTKIMUKSEN UUDET TUULET

Suomalainen musiikintutkimus on tänä päivänä melkoisen vireää ja monimuotoistakin. Samanaikaisesti on ollut vireillä useita projekteja, joista laajamittaisimmat on Suomen musiikin historian uudelleen kirjoittaminen ja Suomen Akatemian tukema Musiikkikulttuurin murros teollistumisajan Suomessa -projekti sekä sen jatkeena Suomalaisen esittävän säveltaiteen tutkimus (SES-projekti).

Perinteisen yliopistotutkimuksen lisäksi kenttä on laajentunut Sibelius-Akatemiaan, jonka tutkimuskeskus on tullut osaksi tiedeyhteisöä. Em. projektit ovat jo tuottaneet julkistettua tulosta, ja lähitulevaisuudessa on odotettavissa uutta tutkittua tietoa: väitöskirjoja, lissensiaattitutkielmia, graduja ja antologioita.

Kansanmusiikkia hyödyntämässä

Vuoden 1988 syyskuussa tarkastettiin viikon välein kaksi väitöskirjaa musiikkitieteen alalta. Jukka Louhivuori puolusti työtään Jyväskylässä syyskuun 17. ja Erkki Pekkilä Helsingissä syyskuun 24. päivänä.

Sattui niin kiinnostavasti, että molemmilla väittelijöillä oli paitsi samankaltainen tutkimuskohde myös hyvin samankaltainen lähestystapa, mikä tässä tapauksessa on tulosta suomalaisen musiikkitieteen uudelleen orientoitumisesta. Koska kummassakin tapauksessa on kohteena

kuulonvarainen, ei-nuotinnettu musiikki, on otettava huomioon myös siihen liittyvät oppimis- ja välittymisprosessit. Nämä taas vaikuttavat kuulonvaraisen musiikin rakenteisiin, joista ja joiden muuntumisesta tutkija on kiinnostunut.

Koko asetelma viittaa taaksepäin 1950-luvulle, jolloin musikologit alkoivat yhä enenevässä määrin suuntautua perinteisestä musiikin tutkimisesta kohti musiikkikulttuurin tutkimista. Tässä vaiheessa vanha vertaileva musiikkitiede -nimike vaihdettiin etnomusikologiaksi. Saman aikaisesti heräsi kiinnostus musiikkia koskevan verbalisoinnin erittelyyn; haluttiin päästä pintaa syvemmälle ilmiöiden selittämisessä. Tutkimus tarkennettiin yleisestä yksittäiseen.

Louhivuori ja Pekkilä käsittelevät tutkimusaineistoaan, suullisesti ja kuulonvaraisesti soittamalla siirtynyttä kansansävelmistöä, periaatteessa samalla tavalla. Kumpikin on ensin joutunut itse nuotintamaan kuulemansa sävelmät ja alustavasti vanhanaikaiseen tapaan vertailemaan niitä. Sen jälkeen sävelmät ja/tai toisinnot on purettu tietorakenteiksi, mikä on olennaisesti vanhasta metodologiasta poikkeavaa.

Tietorakenteita (tekstejä) tarkastellaan hierarkisina kokonaisuuksina, ja siksi ne on mahdollista jakaa vielä tarkempaa tutkimusta varten erilaisiin alatasoihin. Selitettävään yhteenvedoon päästään tarkastelemalla pinta-, keski- ja syvärakenteita (Louhivuori) tai ulko- ja sisärakenteita sekä maksimi-, medimi- ja minimiyksiköitä (Pekkilä). Yhteistä kummankin metodologialle ovat strukturalistinen ja kognitiivinen viitekehys.

Halullisten lauluja

Jukka Louhivuoren tutkimusaineistona on Länsi-Suomen rukoilevaisten käyttämiä "Halullisten Sielujen hengelliset laulut" -kokoelman sävelmiä. Tutkimukseen valitut sävelmät on äänitetty 20 veisaajalta 1950- ja 1960-lukujen loppuilla, 1970-luvun puolivälissä ja 1980-luvun taitteessa. Kiinnostuksen kohteena ovat ne erot, joita eri veisaajien tuottamissa sävelmissä esiintyy. Louhivuori nimittää näitä eroja musiikilliseksi distribuutioksi, ja hän pyrkii tavoittamaan siihen liittyviä lainalaisuuksia.

Julius Krohnin jo 1920-luvulla folkloristiseen tutkimukseen käyttämä redaktioanalyysi on nyt Louhivuoren työssä otettu nimenomaan kansanmusiikin toisintojen erittelyn avuksi. Kyse on siitä, että yksittäisten sävelmien tai toisintojen sijasta tutkitaan toisintojen muodostamia joukkoja, redaktioita. Näiden tunnistamisen helpottamiseksi Louhivuori on kehittänyt kehittäneen erityisen tunnusluku systeemin.

on kehittänyt erityisen tunnuslukusysteemin.

Mielenkiintoinen aspekti liittyy sävelmätoisinnon kuulemiseen ja sen identifioimiseen. Louhivuori toteaa, että "havaintomme akustisista ilmiöistä on epätarkkaa". Esimerkkinä hän mainitsee vaikeuden erottaa kuulonvaraisesti, onko kyseessä kahden sävelen välinen "nuotti" vai liukumisen sävelestä toiseen.

Tämähän on perustavaa laatua oleva tekijä silloin, kun nuotinnetaan ikivanhaa traditionaalista musiikki-ilmaisua. Louhivuori ottaa tämän epävarmuustekijän huomioon yhdistämällä sen sumeaan joukko-oppiin, sumeaan tietämykseen. Hänen mukaansa "juuri sumean tietämyksen alueet ovat herkimpiä toisintojen välisten erojen syntyemiselle".

Jukka Louhivuoren harrastuneisuus tietokoneisiin on paljolti ollut avuksi tutkimuksen suorittamisessa ja eksaktissa tulosten kirjoittamisessa. Tuloksena on runsaasti erilaisia taulukoita ja kaavioita sekä, työmetodista johtuen, jopa matemaattisia yhtälöitä. Tutkimusasetelman esittelylukuun sisältyy suppeahko johdatus tietokoneen hyväksikäyttöön sävelmätutkimuksessa.

Veisuun vaihtoehdot -tutkimus saa vankan pohjan tekijänsä oppimismekanismien tuntemuksesta. Tältä osaltaan kirjaa voi suositella paitsi sävelmätutkimuksesta kiinnostuneille myös oppimistulosten ja muistin kehittämistä tarvitseville.

Struktuureja ja avantgardea

Erkki Pekkilän tutkimuksen lähtökohtana on ollut kaksi oletusta: "että muusikoilla kuulonvaraisissa kulttuureissakin on musiikkiaan koskevaa puheenmuodostusta ja että kulttuurin musiikki-ilmaukset ovat struktuureja". Suora lainaus kielii jo osittain myös työn luonteesta.

Voisi äkkipäätänsä ajatella, että kyseessä on humanistiseen tutkimukseen ilmaantuneen muodin seuraaminen. Vaikka Pekkilän tutkimus onkin muodikas, jopa avantgardeen luettava saavutus, minkä Eero Tarasti toi julki väitöstilaisuudessa, ei kyseessä tietenkään ole tutkimusmuodin seuraaminen, vaan tutkittavaan kohteeseen mitä parhaiten soveltuvan metodologian kehittäminen alan sen hetken premissejä hyväksi käyttäen.

Pekkilän tutkimuksessa on keskeisenä etnomusikologinen käsite "kotoperäiset musiikkiluokitukset". Käsiteanalyttisesti tämä tarkoittaa lähinnä sitä, että asioita on mahdollista tarkastella paitsi tutkijan "ulkoisesta" näkökulmasta myös informantin omasta, "sisäisestä" näkö-

kulmasta. Etnomusikologit puhuvat jaottelusta "eemiseen" ja "eettiseen" tarkastelutapaan.

Pekkilä analysoi tutkimuksessaan yhden informantin, jalasjärveläisen kansansoittajan Salomon Katilan (1901-1984) puheita ja käsitteitä musiikista ja omasta soitostaan sekä Katilan nauhoitettuja soitteita. Katilan kotoperäinen käsitteistö käy tarkoin jäsennellyssä puhetekstin analyysiosassa hyvin ymmärrettäväksi. Samalla se heijastelee laajemminkin sitä musiikkikulttuurin vaikutusta, mistä Katila on ammentanut musiikillista tietämystään ja repertuaariaan. Kuvauksensa saavat niin erilaiset hanurityypit kuin ne sosiaaliset yhteislaulutilaisuudet 1920-luvulta 1950-luvun lopulle, joissa Salomon Katila oli esiintynyt.

Tutkimuksen toisen osan, itse kuulonvaraisen musiikin analyysiä Pekkilä selvittää seuraavasti: "Musiikkitekstien analyysin tarkoituksena on selvittää tekstien takana oleva musiikillinen kielioppi. Tällöin musiikki käsitetään systeemiksi, joka koostuu tietyistä perusyksiköistä ja näiden välisistä suhteista".

Generatiivinen kielioppi

Pekkilän tavoitteleman generatiivisen kieliopin idea ei ole uusi, tausta kerrotaan selvittävästi lähtien Noam Chomskyn kielentutkimusta varten kehittämästä menetelmästä. Kiinnostava yksityiskohta on viittaus Leonard Bernsteinin yritykseen soveltaa Chomskyn teoriaa Bachin, Mozartin, Beethovenin ja muiden länsimaisen musiikin tutkimiseen.

Pekkilä operoi strukturalistisin käsittein ja yksiköin. Tutkittava aineisto, rajattu homogeeninen kokonaisuus Katilan soitteita, muodostaa korpuksen. Siihen sisältyvä yksittäinen soite, sävelmä on teksti, jonka keskeinen rakenneyksikkö on nimetty segmentiksi.

Segmentit käsitetään strukturalistisen tarkastelun mukaisesti funktionaaliksi: ne ovat rakenteelle alisteisia ja niillä on keskinäinen rakenteeseen vaikuttava suhde. Mielenkiintoinen tekijä generatiivisen kieliopin kannalta on junktuuri, liitoskohta, joka sääntelee segmenttien keskinäistä syntagmaattisuutta.

Kun Pekkilä vielä esittelee paradigmaattiset vaihdokkaat, alkaa tutkimusta lukevalla olla edessään hauska mutta aikaa vievä puuha: Salomon Katilan valssien, jenkköjen ja muiden kappaleiden kuvitteluinen mitä erilaisimmiksi muunnoksiksi annetun kieliopin sallimissa rajoissa. Analyysitaulukot ja selvästi piirretyt puukaaviot auttavat seuraamaan loogista jäsentelyä.

Tässä tutkimuksessa osoittautui tekijän mukaan ongelmalliseksi se, etteivät yhden(kään) informantin musiikkitekstit (ohjelmistoon kuuluvat sävelmät) olleet tyylillisesti niin yhdenmukaisia, että niistä kaikista olisi voitu laatia yhdellä kertaa kielioppi.

Toinen ongelma oli informantin kotoperäisen käsitteistön epätarkkuus: "Informantit eivät näytä käsitteellistävän asioita, jotka koskevat musiikin rakenteita, logiikkaa tai muita rakenteita".

Pekkilä päättää tutkimuksensa luonnolliseen johtopäätökseen siitä, että kansansoittajan ei muiden muusikoiden tavoin edes tarvitse käsitteellistää asioita, jotka hän voi kertoa omalla tavallaan, soittamalla.

Kuulonvaraisen musiikin viehätys perustuneekin pitkälle juuri tähän tosiasiaan. Toisaalta, yhdellekään soittajalle ei olisi pahitteeksi perehtyä minkä tahansa musiikin kielioppiin, koska tyylinmukaisesta soittamisesta joka tapauksessa nauttii enemmän kuin tyylinvastaisesta

Kuinka jazz juurtui Suomeen?

Muun kuin länsimaisen taidemusiikin tutkimus oli vielä 20 vuotta sitten ellei suorastaan epäsuotavaa niin ainakin erittäin uskaliasta ja siten myös erittäin harvinaista suomalaisissa musiikkitieteen laitoksissa.

Ensin poplorea alkoi tuoda julkisuuteen Pekka Gronow. Hän kirjoitti Helsingin yliopiston proseminariesitelmän aiheesta Tango Suomessa (1965). Pekka Jalkanen ei ollut Pekkaa pahempi; hän lavensi avattua uraa samassa opinahjossa, mutta eri laitoksella. Jalkanen teki proseminariesitelmänsä osana Suomen historia opintoja, ja aiheena oli Dallape-orkesteri. Tämä tapahtui vuonna 1967.

Kun Suomen Akatemian rahoittama tutkimusprojekti Musiikkikulttuurin murros teollistumisajan Suomessa alkoi vuonna 1984, oli Pekka Jalkasen 1920-luvun helsinkiläistä ravintola- ja tanssiorkesterilaitosta käsittelevä, jo pro gradu -tutkielmaksi laajentunut työ itseoikeutetusti ehdolla yhdeksi osatutkimukseksi. Olihan siinä mitä suoranaisemmin kysymys juuri musiikkikulttuurin murroksesta. MMTS-projektin ansios-ta Jalkasen pitkäaikainen hanke kypsyi lopulta alan ensimmäiseksi suomalaiseksi väitöskirjaksi

Jalkasen kirjan nimi on lainattu Yrjö Jylhän vuonna 1929 Ylioppilaslehteen kirjoittamasta runosta "Saxophon". Se viittaa siihen 20-luvun uuteen muotiin, jonka helsinkiläinen huvielämä otti käyttöönsä ja joka Jalkasen mukaan "korotettiin eksotismin, ekspressionismin, futurismin, koneromantiikan ja modernismin airueeksi". Koko tutkimuksessa ei ole

kyse enemmästä eikä vähemmästä kuin siitä, että afroamerikkalainen musiikki alkoi vaikuttaa Suomessa pysyvästi. Jalkanen toteaakin, että vaikka 'ismeistä' useimmat katosivat, niin jazz jäi.

Alaska, Bombay ja Billy Boy kirjan nimenä on erinomainen oivallus siksikin, että se tuo välittömästi mieleen 20-luvun tanssiorkesterit, jotka kansainväliseen tapaan koristelivat nuottitelineensä ja isorumpunsa eksoottisin tavaramerkein. Nämä merkit olivat joko jazz-alkuisia tai sitten satunnaisen keksinnän tuloksina syntyneitä nimiä. Kullervo Linnan Puijo-orkesteri esimerkiksi sai nimensä tulitikkurasian etiketistä, ja Dallapé italialaisesta harmonikkamerkistä.

Selkeästi ja konstailematta

Jalkasen kirjan herkullisinta antia ovat - tieteelliset aspektit sivuun jätäten - helsinkiläisorkesterien varhaisvaiheiden kuvailut. Ne eivät missään suhteessa jää värikkydessään jälkeen amerikkalaisten esikuviansa legendoista, joita on saatu seurata käännöskirjoista ja elokuvista. Pekka Jalkasen suuria ansioita on se, että hän kirjoittaa hyvin: selkeästi, konstailematta ja vielä vetoavasti niin ettei kirjaa malta laske käsistään. Lankeamatta turhanaikaisiin sivistysanoihin Jalkanen vetää esille kokosen 1920-luvun helsinkiläismiljöön, jossa jazzkulttuuria kehiteltiin - jälkikäteen näin ilmaistuna.

Tuolloin soitettiin ulkomaisten esikuvien mukaisesti, ja esiintymispaikkoina olivat eritasoiset ravintolat. Jälleen kerran on nostaminen arvoonsa menneen käytännön musisointi. Jalkanen toteaakin, että "musiikin opiskelijoille salonkiorkestereilla oli kiistaton koulutusmerkitys: alkusoittojen, sinfoniakatkelmien, oopperafantasioiden ja intermezzojen puurtaminen antoi rutiinia ja kehitti prima vista taitoa".

Toisaalta kiistaton ammatillisen osaamisen kehitys tapahtui miljöössä, jonka henkinen taso saattoi vaikuttaa taannuttavasti. Niinpä Jalkanen esittääkin tässä yhteydessä kiinnostavan kysymyksen, joka jää lukijan pohdittavaksi: "Mitä kapakkarutiini vaikutti esimerkiksi Uuno Klamin tuotantoon?".

Tutkimuksen teoreettisena viitekehystenä on akkulturaation käsite. Se juontaa juurensa 1950-luvun etnomusikologiasta ja tarkoittaa kehitystapahtumaa, jonka panee alkuun joko kulttuurin sisältä tai ulkoa tullut uudistus. Suomessa tällainen prosessi käynnistyi afroamerikkalaisen ragtime- ja jazzvaikutteisen sekä keskieuropalaisen tanssi- ja populaarimusiikin vaikutuksesta. Tuloksena oli karkeasti ottaen kolme eri

akkulturaatiomuotoa: 1. salonkijazz, hot-jazz, 2. haitarijazz ja 3. salonkimusiikki, torvisoitto ja katusoitto.

Suvereenisti suomenkielellä

Suora tuotos Suomen Akatemian rahoittamasta tutkimusprojektista Musiikkikulttuurin murros teollistumisajan Suomessa (MMTS) on lokakuun 21. päivänä 1989 tarkastettu Vesa Kurkelan väitöskirja "Musiikkifolklorismi ja järjestökulttuuri". Itse väitöstilaisuus oli poikkeuksellisen mielenkiintoinen sikäli, että toinen vastaväittäjästä oli unkarilainen Vilmos Voigt. Hän hoiti osuutensa suvereenisti suomenkielellä. Toisena opponenttina toimi Eero Tarasti, MMTS-projektin vastuullinen vetäjä.

Kurkela käy tutkimuksessaan käsiksi myytteihin, jotka ovat meille kaikille tuttuja koulun laulutunneilta ja kuorojen ja soittokuntien perusohjelmistoista, minkä musiikkijärjestön piirissä niitä opettelimme. Myytit ovat nimittäin kaikille suomalaisille yhteisiä riippumatta siitä ideologiasta, minkä voimalla niitä on ylläpidetty.

Kaikkein viattomimmilta kuullostava käsite "suomalainen kansanlaulu" osoittautuukin asioita laajemmasta aikaperspektiivistä tarkasteltaessa fiktiiviseksi, luulotelluksi ja lopulta myös tositarkoituksella välineellistetyksi tuotteeksi, jota ei sellaisenaan itse asiassa ole lainkaan olemassa. Tähän myyttiseen käsitteeseen kuuluvat nimittäin oleellisesti määreet: "vanha", "aito", "alkuperäinen" ja "kaunis". Sellaisiin määreisiin taipuva laulu löytyy kyllä erilaisista kokoelmista painettuna, mutta kansanlaulun se ei varsinaisesti ole. Kansa ei sellaista ole koskaan keskuudessaan kuullut ennen kuin oppineet kansanvalistajat sen sille tarjosivat opeteltavaksi. Muun muassa tällaisen hauskan paradoksin Vesa Kurkela esittää väitöskirjassaan. Hän tekee tarkan eron todellisen kansan tunteen ja harrastaman musiikin, josta nykyisin onkin tapana puhua talonpoikais- tai työväestön musiikkina, ja toisaalta säätyläisten nuottikirjoista esittämien ihanteellisten kansanlaulujen välillä.

Kansanmusiikin aitous

Autenttisen kansanmusiikin kohtalosta on kansainvälisellä järjestötasolla kannettu huolta 1940-luvun lopulta. Alunperin kansantanssin harrastuspohjalta syntynyt neuvosto laajensi itsensä 1947 Lontoossa pidetyn

konfrenssein yhteydessä "kaikki kansanmusiikin muodot" käsittäväksi neuvostoksi. Uudeksi nimeksi tuli johdonmukaisesti International Folk Music Council (IFMC). Tämän vuosikymmenen alussa neuvoston nimessä esiintyvä 'kansanmusiikki' korvattiin 'perinnesusiikilla', Traditional Music. Uuden nimen katsottiin paremmin vastaavan sitä mitä etnomusikologit nykyisin tutkivat.

Näitä vaiheita selvitellessään Kurkela on havainnut, että itse asiassa kansanmusiikin tutkijat olivat ennättäneet etnologien edelle perinteen tutkimisessa. Folklorismi vakiintui käsitteeksi 1960-luvulla. Siihen liittyvistä keskeisistä ongelmista Kurkela toteaa: "oikeastaan koko 1950-lukua sävytti kansanmusiikkineuvoston piirissä keskustelu siitä, mitkä olivat aidon kansanmusiikin rajat, miten kansanmusiikin elvytystä tuli edistää ja millaiset virtaukset perinnesusiikin hyödyntämisessä olivat vaarallisia ja ei-toivottuja."

Tähän kappaleeseen sisältyy tiivistetysti myös Kurkelan väitöskirjan ongelma-asettelu. Hän on lähestynyt kansanmusiikin rajoja, elvyttämistä, hyödyntämistä sekä ei toivottu -kysymystä käymällä läpi huomattavan laajan suomalaisten musiikkijärjestöjen artikkeliaineisto. Tutkimus etenee kansainvälisessä viitekehyksessä, ja ehdittäessä 'vaarallinen' ja 'ei-toivottu' -alueelle on avuksi otettu myös semiotiikan suuret gurut, A. J. Greimas ja Vladimir Propp. Heiltä on saatu tukea binäärianalyysiin ja 'sankari - antisankari' -asetelmiin. Nykyiset väitöskirjat alkavat olla siinä suhteessa ihaltavia kansalaistottelemattomuuden ilmauksia, että niissä rohjetaan käyttää innottuneita kielikuvia. Rutikuivan abragadabran sijasta Kurkelankin kirjassa on hykerryttävän hauskaa luettavaa. Näytteeksi muutama esimerkki eri musiikkijärjestöjen lehdistä poimitusta vastakoh-ta-ajattelusta:

"Jalo musiikki - epäpuhtaat sielut", "sielun leipää antava - taidehuvia tuottava tingeltangeli", "soittokunnat ja orkesterit - epämääräiset jazzorkesterit", "kansallinen kulttuuri - länsimainen gansteri- ja roskakulttuuri".

Hitaasti muuttuvat musiikkiarvot

Varsin mielenkiintoinen tutkimustulos on se, että musiikkiarvot näyttävät muuttuvan hyvin hitaasti. Kurkelan mukaan "esimerkiksi vielä 1950-luvulla eri järjestöjen musiikkikasvattajat ja -harrastajat askartelivat hyvin samanlaisten kysymysten äärellä kuin esimerkiksi 1890-luvun henkiset johtajat".

Se minkäläisten kysymysten äärellä sitten puuhasteltiin, antaakin vakavaa ajattelemisen aihetta myös nykyisille musiikkikasvattajille ja -valistajille. Kurkela kirjoittaa: "Keskeisiä kysymyksiä olivat edelleen ulkomaisen huonon musiikin vaikutuksen ehkäiseminen sekä huoli kotimaisen kansanmusiikin aseman heikentymisestä, nuorison tanssinnosta ja taidemusiikin huonosta tuntemisesta".

Yliyleistämistä?

Jos tähän pitäisi sisällyttää hiukan skeptistä kritiikkiäkin, niin kohdistaisin sen lähinnä aika yleiseen ongelmaan, joka väistämättä kohtaa tutkijaa. Niin paljon kuin lieneekin harjoittanut omakohtaista musisointia, vieläpä tutkimuksen takia hankkiutunut kuoron riveihin niin kuin Vesa Kurkela, ei tietynasteista 'yliteorisointia' tai ehkä pikemminkin 'yliyleistämistä' voi välttää.

Kirjoittaessaan kansanmusiikista ja integraatiosta Kurkela päättelee, että järjestöt pyrkivät käyttämään musiikkia voimansa välikappaleena ja että sen avulla pyrittiin tietynlaisen yhtenäiskulttuurin luomiseen. Rahvasta olisi tällä tavoin yritetty sopeuttaa "suomalaiseen kansallisyhteisöön ja yläluokan vaalimaan korkeakulttuuriin".

Kurkela esittääkin vaikuttavia todisteita musiikillisen vaikuttamisen osalta, mutta varsinainen kansanluokkien integraatio tuntuu kovin haetulta. Sitä paitsi, omissa suomalaisten torvisoittoharrastusta kartoittaneissa tutkimuksissani olen havainnut aivan toisenlaisen ilmiön: ne, jotka halusivat oppia soittamaan, menivät lähimpään soittokuntaan ja opittuaan konstin siirtyivät tarvittaessa varsin mutkattomasti toisiin soittokuntiin siitä riippumatta, minkä ideologian alla ne toimivat. Myös kokonaiset soittokunnat vaihtoivat ylläpitäjää, mikä todistaa vain ja ainoastaan sitä, että musiikkia haluttiin harrastaa. Säilyneet nuottikirjat taas ovat ilmiselviä todisteita siitä, että niissä menivät iloisesti sekaisin erilaiset taidemusiikin sovitukset, tanssikappaleet, 'sotilas' - ja 'valistus'musiikit.

On varmaankin perää siinä, että järjestöillä oli takataskussa integraatiohankkeita. Siitähän löytyy dokumentoitua tietoa laulu- ja soittojuhlien historiasta. Musiikkiharrastuksen sisältö ja laatu saavat tässä kappaleessa kuitenkin mielestäni jossain määrin vääristyneen kuvan. Tai sitten asia on nähtävä niin, että järjestö- ja rivimiehet ja -naiset vähät niistä välittäen soittivat ja lauloivat, kun siihen jotenkin yhteisöissä tarjoutui mahdollisuus.

Integraatiokappaleen painavinta antia on mielestäni seuraava päätelmä: "onkin ilmeistä, että tämän vuosisadan alussa monella musiikin ammattilaisella ja kansansivistäjällä oli päämääränään sellaisen kansallisen musiikin kehittäminen, joka rakentuisi taidemusiikin ja kansanmusiikin yhtyneelle perustalle."

Vesa Kurkelan kirja painottuu selvästi aatehistorian puolelle. Aina ongelmallinen kytkentä musiikin ja ideologian välillä ei tässäkään työssä toteudu uskottavasti. Sovitustyylin erittely on sekin kiinni enemmän ideologisissa aspekteissa kuin itse musiikissa. Tutkimuksen tekstiaineistoon verrattuna on sävelmäaineistoa käsitelty analyttisesti ihmeteltävän kapeasti.

Niin sanottua suurta yleisöäkin saattaa kiinnostaa väitöskirjan jälkikatsaus, jossa tarkastellaan Kaustisen festivaaliin liittyviä myyttejä. Siinä on avattu uusia näkökulmia kansanmusiikin 1970-luvulla tapahtuneen suuren nousun tausta- ja seurausilmiöihin. Itse musiikki, aito tai vähemmän aito, näyttää siinäkin prosessissa jääneen pahasti kaupallisten ja poliittisten (myös musiikkipoliittisten) intressien voimalla esiintyneiden kulissien taakse piiloon.

Kokonaisuudessaan Vesa Kurkelan tutkimus on varmaankin laajin ja perusteellisin tähänastisista suomalaisista selvityksistä. Se ei ole suomalaisen kansanmusiikin tai musiikkijärjestöjen historia, mutta siitä löytyy myös aikaisemmin julkistamatonta historia tietoutta, ja monet musiikkitodellisuuden ennen tuntemattomat taustat käyvät siitä selviksi.

Jalkanen, Pekka

1989 *Alaska, Bombay ja Billy Boy*. Jazzkulttuurin murros Helsingissä 1920-luvulla. Suomen etnomusikologisen seuran julkaisuja 2. Helsinki. 406 sivua, 39 valokuvaa. English summary. ISBN 951-96171-0-8, ISSN 0785-2746

Kurkela, Vesa

1989 *Musiikkifolklorismi ja järjestökulttuuri*. Kansanmusiikin ideologinen ja taiteellinen hyödyntäminen suomalaisissa musiikki- ja nuorisjärjestöissä. Suomen etnomusikologisen seuran julkaisuja 3. Jyväskylä.

444 sivua. English summary. ISBN 951-96171-6, ISSN 0785-2746

Louhivuori, Jukka

1988 *Veisuun vaihtoehdot.* Musiikillinen distribuutio ja kognitiiviset toiminnot. Suomen Musiikkitieteellinen Seura. (Acta Musicologica Fennica 16) 324 sivua. English summary. ISBN 951-95336-05, ISSN 0587-2448

Pekkilä, Erkki

1988 *Musiikki tekstinä.* Kuulonvaraisen musiikkikulttuurin analyysiteoria ja -metodi. Suomen Musiikkitieteellinen Seura. (Acta Musicologica Fennica 17). 335 sivua. English abstract. ISBN 951-95336-1-3, ISSN 0587-2448.